ԺԶ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4178 — ՆՈՅԵՄԲԵՐ 23/5 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1899 — ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 2 ՇԱՊԱՆ 1317 — ԺԶ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4178

درعلیه‌ده غلطه‌ده (آره‌وك) غزتهسی اداره‌خانه‌سی
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորաուսկեան Խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան.	140	Ղրշ
» » » » վեցամսեայ.	70	»
» » » » եռամսեայ.	40	»
Օտար երկիրներու համար տարեկան.	40	Ֆրանկ
» » » վեցամսեայ.	20	»

Դրամի փոխարէն փոստային փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:
Տեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի:
Մանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ

ԲԱՆԱԿՌԻՒ ՄԸ
ԹՐԱՆՍՎԱԼԻ ՇՈՒՐՋԸ

ՏՈՒԹԹ. ԼԷՅՏՍ ՍԴԷՆԼԻԻ ԴԷՄ

Սդէնլիի յայտարարութիւնները՝ Թրանսվալի դէմ ընդհանրապէս և Քրիւկէր Նախագահին դէմ մասնաւորապէս՝ անուշադիր չէին կրնար անցնիլ եւրոպական մամուլին մէջ։ Անգլիացի երկրախոյզը իրեն ընդդիմախօս կ'ունենայ նոյն իսկ Տ.Թ. Լէյտսը — Հարաւ. Ափրիկեան Հանրապետութեան դեսպանը Եւրոպայի մէջ։ Ֆրանսացի օրագրող մը մինչեւ Լոնտոն գացած էր Սդէնլին հարցափորձելու. ուրիշ օրագրող մըն ալ Պրիւսէլ ուղեւորեր է Տ.Թ. Լէյտսին պատասխանները իմանալու։ Արեւելքի ընթերցողներուն ներկայացուցած ըլլալով արդէն այս տեսակցութեանց առաջինին գլխաւոր մասերը, անհրաժեշտ կը համարինք երկրորդին վրայ ալ ամփոփ գաղափար մը տալ։ Հասարակութիւնը, որ այնքան հետաքրքրութեամբ կը հետեւի պատերազմի լուրերուն, չէր կրնար շատանալ միակողմանի դատաստանով մը և պիտի ուզէ անշուշտ երկու կողմերն ալ լսել այս բանակռիւին մէջ զոր կը մղեն երկու ձեռնհաս անձնաւորութիւններ։

Տ.Թ. Լէյտս, թէեւ Սդէնլիի պէս աշխարհածանօթ մէկը չըլլայ, գիւանագիտական աշխարհին մէջ ուշագրաւ դիրք մը կը գրաւէ այս միջոցիս՝ թէ իր պաշտօնին բերմամբը և թէ իր անձնական արժանիքովը։ Կ'արժէ զինքը ներկայացնել՝ իր կարծիքներէն առաջ։ Ի՛նչպէս ըսինք, Հարաւ. Ափրիկեան Հանրապետութեան ներկայացուցիչն է Ֆրանսայի, Գերմանիոյ, Ռուսիոյ, Բորթուգալի, Պելճիոյ և Հոլանտայի կառավարութեանց մօտ, կամ՝ գործնականապէս խօսելով՝ Քրիւկէր Նախագահին արտաքին գործոց նախարարը ցամաքային Եւրոպայի մէջ։ Ազգութեամբ Հոլանտացի է. դեռ երիտասարդ կ'ըսուի, քառասունը հազիւ անցուցած ըլլալով։ իր նուրբ դիմագծերը աչքատող մարդու մը և կամքի տէր մարդու մը տիպարը կը ներկայացնեն։ Թէեւ ըստ երեւոյթին ցուրտ և զգուշաւոր, իր ազգակիցներու մեծագոյն մասին պէս, բայց իսկայութիւնը մէջ հայրենասիրական շունչ մը կայ՝ երախտագիտութեամբ լեցուն՝ իր երկրորդ հայրենիքին բարեկամներուն նկատմամբ։

Ասկէ բաւական տարի առաջ, Քրիւկէր Նախագահը Ամսթէրտամ կ'երթայ օլէնպէտ ցեղակից մը փնտռելու, — ինչ որ կը պակսէր իր երկրին մէջ, վասն զի Պոէրները անխոնջ հոլիւներ, վարպետ որսորդներ, և ի հարկին քաջ զինուորներ են, բայց վերացեալ գիտութիւններէ համ չեն առներ։ Համալսարանի տնօրէնին կը դիմէ որ իսկոյն ցոյց կու տայ երիտասարդ փաստաբան մը որ նոր անցուցած էր իր քննութիւնը փայլուն կերպով։ — «Ասիկա դեռ շատ երիտասարդ է» կ'առարկէ ծերունի նախագահը։ — «Տեսակցեցէք հետը ու քննեցէք զինքը» կը պատասխանէ տնօրէնը։ Եւ այսպէս, Ամսթէրտամի ուսանողը մէկէն ի մէկ Թրանսվալի դատական գործոց նախարարութեան կը կոչուի, մինչեւ որ հարկ կ'ըլլայ իրեն յանձնել արդի դեսպանական պաշտօնը։ Ի՛նչ կեդրոնատեղին է Պրիւսէլ ուր պարզ բայց վայելուչ շէնքի մը մէջ կը բնակի։

* * *

Հիմա անցնինք իր յայտարարութիւններուն որոնք եւրոպական մամուլին չրջանը կը կատարեն այս միջոցիս։ Տ.Թ. Լէյտս դառնացած շեշտով մը կը խօսի Սդէնլիի վրայ զոր Զէմպրլէնէն աւելի թշնամի կը նկատէ իր երկրին։ «Անգլիոյ գաղթային նախարարը մեր ազատութեանը դէմ միայն կը յարձակի, կ'ըսէ, մինչդեռ երկրախոյզ-երեսփոխանը՝ մեր պատուին դէմ կը յուսայի որ մեր երկրին թշնամիները գէթ անարգանք և զրպարտութիւն պիտի խնայէին անոր, և յանձին մեր ազնիւ նախագահին՝ պիտի յարգէին անոր ներկայացուցած ժողովուրդին առաքինութիւնները։ խաբուեր եմ ուրեմն։»

Կը խոստովանի թէ կրնայ ըլլալ որ յաղթուին իրենք, բայց ի՛նչ եղբ ալ ունենայ պատերազմը, պէտք է որ իրենց իրաւունքը յստակ և բացորոշ կերպով պարզուի պարկեշտ մարդոց աչքին։ Յետոյ, մասնաւորելով խօսքս Սդէնլիի վրայ։

«Սդէնլին, կ'ըսէ, խուզարկած է Ափրիկէի կեդրոնը։ Եւ այնպէս կ'ենթադրէ թէ Թրանսվալն ալ չատ լաւ կը ճանչնայ։ պիտի տեսնէք որ այնպէս չէ։ Նախ, ինքը մէկ օր միայն անցուց Բրէդորիայի մէջ։ հինգ-վեց օր մնաց Եօհաննէսպուրգի որ Թրանսվալեան քաղաք մը չէ, այլ աւելի՝ աշխարհաքաղաքացի չահագէրներու բնակավայր մը։ այնտեղ Սէսիլ Ռոտսի և Ճէյմսընի բարեկամները միայն տեսաւ որոնք սիալ տեղեկութիւններ տուին իրեն։»

Առանց ծանրանալու Քրիւկէր նախագահին անձին դէմ Սդէնլիի արտասանած վիրաւորիչ խօսքերուն վրայ, զոր արհամարհանքի արժանի կը նկատէ, Տ.Թ. Լէյտս կը պատասխանէ դրական հանգամանք ունեցող յայտարարութեանց՝ մանրամասնման կերպով բացատրելով թէ հանքային մեծաշնորհներու ու ճարտարարուեստներու տուրքերն ու հասոյթները Հանրապետութեան գանձը կը մտնեն, կանոնաւոր բնդրոլի տակ, և թէ նախագահին հայստութեան մէկ սանդիմը ատոնցմէ չէ գոյացած։

—Քրիւկէր մեծ կալուածատէր մըն է և շատ մը ագարակներ ունի, զոր շահով կը ծախէ՝ առիթը դտնելուն պէս։ այսպէս վերջերս ձեռքէ հանեց Կէտուլտի ագարակը զոր վաճառեց Կօէրզ Ընկերութեան՝ շատ բարձր գինով մը, վասն զի ոսկեհանք պարունակող հողի մը մէջ կը գըտնուեր։ Ասոր վրայ աւելցուցէք իր թոյլին մէկ մասին խնայողութիւնը զոր նորանոր ագարակներու գնման կը յատկացնէ։ Կատակ ըլլալու էր ան՝ չուռ, — կ'աւելցնէ Տ.Թ. Լէյտս,— Սդէնլիի այն խօսքը թէ 1884ին, Պ. Քրիւկէր չկրցաւ վճարել Լոնտոնի մէջ իր բնակած օթէլին ծախքը զոր իբր թէ բարեկամ մը վրոյ տուաւ։ Թրանսվալի Խորհրդարանը 100,000 մարք քուէարկած էր պատգամաւորութեան երթեւեկի ծախքին համար։ Կը տեսնէք թէ ի՛նչ լաւատեղեակ է անգլիացի երկրախոյզ-երեսփոխանը։»

* * *

Յետոյ, Տ.Թ. Լէյտս մէկիկ մէկիկ կը հերքէ Սդէնլիի կողմէ Թրանսվալի կառավարութեան վերագրուածները՝ ի մասին լրագրական սեղմումներու, դպրոցներուն մէջ հոլանտերէնէ զատ ուրիշ սր և է լեզու դաս տալու արգելքին, Ֆէտֆիրներու նկատմամբ ի գործ դրուած խստութեանց և եւրոպացիներուն հանքային շահագործումը դժուարացնող միջոցներուն։ Անցնելով խնդրոյն էական մասին, այն է Անգլիոյ գերիշխանութիւնը, Թրանսվալի ներկայացուցիչը կնքուած դաշնագիրներէն յօդուածներ մէջ կը բերէ հաստատելու համար թէ 1884էն ի վեր, Թրանսվալը՝ Հարաւ. Ափրիկեան Հանրապետութիւն անուանով անկախ պետութիւն մը ճանչցուած Անգլիոյ կողմէ՝ ուստի գերիշխանութենէ զերծ կը մնայ։ Եւ կը փրէ այդ թուականէն կատարուած բանակցութիւնները ու փոխանակուած թղթակցութիւնները Քրիւկէրի և Կլատսթընի ու լորտ Տէրպիի միջեւ, չեշտելով նաեւ թէ 15 տարի առաջ իրենց նախագահին Լոնտոնի դահլիճին մօտ ըրած դիմումները խմբագրական ձեւակերպութիւններու չէին պատկաներ, այլ նոյն իսկ հիմնակն բարեփոխումներու։

Եւ կ'եզրակացնէ.

Այսպէս ուրեմն, դերիշխանութեան խնդիր չի մնար։ 1884էն ի վեր, բրիտանական գործակատար (résident) չի կայ Բրէթորիայի մէջ։ Մենք բացարձակապէս անկախ ենք մեր ներքինի վարչութեան, ինչպէս նաեւ արտաքին յարաբերութեանց մէջ, ըստ որում կրնանք բանակցիլ և դաշնագիրներ կնքել բոլոր տէրութեանց հետ, և վաւերացնել տալ զանոնք մեր Խորհրդարանին, սա միակ վերապահումով որ թագուհիին հաւանութիւնը առնուելէն ետքը միայն կրնան գործադրելի ըլլալ։ Հարաւ. Ափրիկեան Հանրապետութիւնը դիւանագիտական և հիւպատոսական ներկայացուցիչներ կարգած է ամէն կողմ, նոյն իսկ Անգլիոյ մէջ։ Լոնտոնի մեր ընդհ. հիւպատոսին պաշտօնը վաւերացած է Ն. Վեհափառութեան կողմէ. ասկէ զատ, բրիտանական կառավարութիւնը ինքն ալ դիւանագիտական ու հիւպատոսական ներկայացուցիչներ ունի Բրէթորիայի և Եոհաննէսպուրգի մէջ, և անոնց պաշտօնին վաւերացումը խնդրած է Պ. Քրիւկէրէ։ Մինչ ասոնք՝ հարկատու պետութեան մը իր ներքինի պետութեան հետ ունեցած յարաբերութիւններու կարգէն են։

Ֆրանսացի օրագրողը, տեսակցութիւնը վերջացնելէ առաջ, կը հարցնէ նաեւ Տ.Թ. Լէյտսի թէ ինչ է իր կարծիքը Անգլիացիներուն տարած յաղթանակին վրայ, ի Պէլմնթ։

—Կառավարութեանս հետ ազատ հաղորդակցութիւն չունիմ, կը պատասխանէ։ ինչպէս գիտէք, ընդծովեայ հեռագրաթելերը Անգլիացիներուն տրամադրութեան ներքեւ գտնուելուն, ինծի հասած լուրերը՝ ինչպէս ձերիններն ալ՝ քննութենէ կ'անցնին։ Ուստի ներեցէք որ շատ հաւատ չընծայեմ այդ կարգի լուրերու։ Բայց նոյն իսկ եթէ Անգլիացիները այդ առաւելութիւնը ձեռք ձգած ըլլան, և ուրիշներ ալ, կրնամ հաւատել ձեզ թէ որքան ատեն որ Պոէր մը մնայ Հարաւ. Ափրիկեան Հանրապետութեան մէջ, պատերազմը չպիտի վերջանայ։ Մենք պատրաստ ենք պատուաւոր հաշտութիւն մը կնքելու, երբ որ ուզեն։ Նոյն իսկ չպիտի դադրինք զայն առաջարկելէ, պատերազմելով հանդերձ։ Բայց, սպասելով ելքի մը, մեր ընդդիմութիւնը՝ թէ անգլիական և թէ հանրապետական հողին վրայ՝ պիտի տեսնէ մինչեւ որ մեր վերջին հայրենակիցը բնաջինջ ըլլայ։ Մեր նախահայրերը՝ Անգլիացիներուն ստրուկ ըլլալէ ազատուելու համար՝ Օրանժ գետին և յետոյ Վաալ գետին եւեւերը ապաստանեցան։ Հիմա, Պոէրները կեդրոնացած են բարձր սարահարթերու կատարը, ուրանկախութիւն և խաղաղութիւն միայն կը խնդրեն։ Եթէ կ'ուզուի տակաւին ստրուկ պահել զանոնք, որովհետեւ աւելի բարձրերը չեն կրնար ելլել, մահուան մէջ միայն ապաստանարան պիտի գտնեն։ Բայց մինչեւ այս ժամս, այդ յուսահատութեան չեն մատնուած։ Մեր թշնամիները մեզմէ աւելի մտահոգ են։

ԶՄԵՌՆԱՄՈՒՏԸ
ՏՐԱՊԻԶՈՆԻ ՄԷՋ

Թէեւ տակաւին ամիս մը կայ գրեթէ ձմեռնամուտին, բայց ցուրտն ու բուքը հոս մոռցնել տուած են մեզ թէ աշնան մէջ ենք։ Սեպտեմբերն ու հոկտեմբերը դեղեցիկ օդերով անցուցինք, կալոյտ երկինքին հետ աշնանային կենսարեր անձրեւներէն ալ զուրկ չմնալով. սակայն նոյեմբերի առջի օրերէն իսկ ցուրտը չուշացաւ մեզ ողջունել։ Այսօր 15 նոյեմ. կատարեալ ձմեռ է. ձիւնը արդէն ծածկեր է տանիքներն ու փողոցները և կը շարունակէ տեղալ. փողոցները պարպուեր են գրեթէ. միայն գործի տէր մարդիկն են որ ամապալանքով գործերուն կ'երթան, որոնց մէջ սակայն գոլորշագոյն տղոց խումբերն ալ չեն պակսիր, որոնք անհոգ և աշխոյժ՝ ձիւնի առաջին գալուստը կ'ողջունեն իրենց ուրախ խաղերով, առանց սակայն գոլորշէն ալ ետ մնալու։

Ձմեռը հարուստին մասնաւոր հոգ մը չը պատճառեր, ընդհակառակը իր մասնաւոր հաճոյքները ունի անոր համար. իսկ աղքատը ցուրտին դէմ պաշտպանուելու համար չունի ո՛չտաք հագուստ, ո՛չ յարմար բնակարան, ոչ ալ կանոնաւոր ու բաւական մնունդ։ Աղքատ տըղաք թէեւ ձրի դպրոց կ'երթան, բայց անոնց հագուստ պէտք է, և շատ անգամ այդ խեղճերը դպրոց կ'երթան բոպիկ ոտքերով ձիւները կոխոտելով, միակ փափաք մը ունենալով, այն է սորվիլ։ Այս ձմեռուան օրերուն, հիւանդութիւններն ալ չեն պակսիր ընդհանրապէս, տուներ կան՝ խեղճ աղքատի տուներ որոնք մէկէ աւելի հիւանդներ ունին, ահա այն ատեն է որ իրենց վիճակը աւելի կը վատթարանայ։

—Ձմեռը կարգ մը ուրիշ խեղճերու վիճակը աւելի կը վատթարացնէ, այն է տունէ տեղէ հեռու պանդուխտները որոնք անգործ կը թափառին այս-տեղ։ Ատոնք, խաներու եւ սրճարաններու փոշոտ ու ցուրտ անկիւնները ընկած ի զո՛ւր առաջնորդարանէն օգնութիւն կը հայցեն։ Ի՞նչ կրնայ ընել Առաջնորդարանը այդ հայերուի չափ անձանց. իր նիւթական միջոցները չեն ներեր որ ոչ հաց տայ, ոչ բնակարան և ոչ ալ գործ. թէեւ սկիզբէն քանի մը անգամներ հանգանակութիւններ եղան, բայց հաւաքուածը չատո՛նց սպառեցաւ. իսկ ձմեռուան առթիւ՝ նորին վրայ մտածող ո՛չ ոք կայ. Պատրիարքարան դիմելն ալ աւելորդ է, զի ան ալ մեզմէ կ'ուզէ։

—Քանի մը օր առաջ քաղքիս հիւանդանոցին մէջ, կեանքի հրաժեշտ կու տար յիշեալ պանդուխտներէն մէկը՝ հեռու իր ընտանիքէն, իր վրայ լացող մը չունենալով։ Լուր տրուեցաւ Առաջնորդարան որ ննջեցեալը վերցնեն։ Քանի մը պանդուխտներ գացին հողին յանձնելու նըսնջեցեալը, դերեզմանատան պանդուխտներու յատկացուած մասին մէջ, Մշեցի մըն էր կարծեմ մեռնողը, անշուշտ հայր մը զաւակներու, որոնց մայրը՝ դուցէ անտեղեակ ամուսնոյն մահուանը, ինքն ալ ուրիշներու հետ Մշոյ առաջնորդարանը կը դիմէ՝ պահանջելու կա՛մ ամուսնոյն վերադարձը և կամ... նոր ամուսին մը։ Իսկ Մշոյ տեղապահն ալ, ճարահատեալ, երեք ամիս միայն ժամանակ կու տայ հեռաւոր պանդուխտներուն որ վերադառնան իրենց տեղերը, հակառակ պարագային՝ անոնց կիները ամուսնացնելու սպառնալիքներ կ'ընէ, մինչդեռ այդ պանդուխտներուն չատերը հոս կամ ուրիշ տեղ կը մնան անգործ, չկրնալով օգնութիւն մը ղրկել իրենց ընտանիքին, քանի որ իրենք իսկ օգնութեան կարօտ են։

Ներեցէ՛ք, Ս. Հայր, Ձեր այդ չըքաջերականով արդէն իսկ խոցոտուած քանի՛ սրտեր վիրաւորուեցան, սրտեր որոնք ձեր չրջաբերականին իսկ անձկանօք կը բաղձան վերադառնալ իրենց հօրենական օճախը, ընտանեաց և զաւակներու մօտ, մինչդեռ ձմեռը ճամբաները կը գոցէ արդէն ու երթեւեկութիւնները կը դժուարացնէ, բաժնելով զանոնք ատեն մըն ալ իրենց ծննդավայրերէն։ Դուք որ համբերութիւն կը քարոզէք, այս պարագային ալ նոյնը կրնայիք ընել, յորդորելով տեղացի կիներն ու հարսերը որ քիչ մը եւս համբերեն մինչեւ որ անցնէին ձըմեռուան ճիւնապատ օրերը ու ճամբաները բացուէին։

* * *

Տրապիզոն 15 Նոյեմբեր

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՔՐՈՆԻԿ

Հսկայական թանգարան մը Նիւ-Եորքի մէջ։— «Ամերիկեան հայրենասիրութեան լիճակներ» կամուրջը —Արուեստանոցներէն նախապատրաստութիւններ։— Նոյգի վրայ ուսումնասիրութիւն։—Ամուսնական պայմանագիր։

Ամերիկացիք մտադիր են մեծ չէնք մը կառուցանել Նիւ Եորքի մէջ, ուր պիտի ցուցադրուի մարդկութեան զարգացումը՝ գիտութեանց և արուեստներու մէջ։ Այս չէնքը պիտի կառուցուի կրանիդէ և մարմարէ։ Ամերիկեան թերթեր կը հրատարակեն այն փառաւոր յատակագիծը որ պատրաստուած է այս չէնքին համար եւ որ կը իշեցնէ իր ձեւով Աթէնքի Պարթենոնը։ Շէնքին գմբեթը 130 մէթր բարձրութիւն պիտի ունենայ, այսինքն բարձրագոյն գմբեթը պիտի ըլլայ բոլոր աշխարհի մէջ։ Շէնքին երկու յարկերուն մէջ պիտի գտնուին 69 սենեակներ, որոնք պիտի յատկանան աշխարհի 69 նշանաւոր ազգերուն։ Այս սենեակները պիտի զարդարուին այդ ազգերուն ոճին ու ճաշակին համեմատ, և պիտի պարունակեն ցուցադրութիւն մը իրենց գործած զէնքերուն, գործիքներուն, ինչպէս նաեւ յատակագիծերը և պատկերները այդ ազգերու բնակած գլխաւոր քաղաքներուն, և ն։

Այս հսկայական թանգարանին այն մասը որ պիտի յատկանայ քանդակագործութեան պիտի պարունակէ աշխարհի ամէնէն նշանաւոր արձաններուն մէյ մէկ օրինակը։ Գրականութեան յատկացուած սրահը պիտի բովանդակէ աւելերական մատենադարան մը, ուր պիտի գտնուին բոլոր ազգերու բանաստեղծութեանը, գիտութեանը և իմաստասիրութեանը վերաբերեալ գիրքեր։

Կրանքներու սրահին մէջ, մարդ մէկ ակնարկով պիտի կրնայ սորվիլ մարդկային զանազան կրօնքներու զարգացումն ու պատմութիւնը։

Այս ճշմարտապէս «ամերիկեան» չէնքին 100 միլիոն ֆրանքի չափ ծախք պիտի երթայ և տարակոյս չկայ որ այդ թանգարանը մէկ հատիկը պիտի ըլլայ իր տեսակին մէջ։

Վաշինկթըն քաղաքն ալ Նիւ Եորքէն վար չ'ուզեր մնալ։ Հոն ալ մտադիր են միլիոնաւոր տոլարներ ծախսելով կառուցանել 70 ոտք լայնութեամբ և 2,200 ոտք երկարութեամբ կամուրջ մը Բոթոմաք գետին վրայ, Վաշինկթընի և Արլինկթընի միջեւ։ Այս կամուրջը, որ «ամերիկեան Հայրենասիրութեան յիշակերտը» պիտի ըլլայ, պիտի զարդարուի Ամերիկայի պաշտպանութեան համար ծովի և ցամաքի վրայ մեռնող նշանաւոր Ամերիկացիներուն արձաններով։

Այս երկու յիշակերտները կառուցանելով, Ամերիկացիք կ'ուզեն ցոյց տալ թէ սպանեւամերիկեան պատերազմէն ետքը՝ հիմայ սկսած են նորէն ինքզինքնին քաղաքակրթութեան գործին տալ բոլորովին, գեղեցիկ չէնքերով զարդարել իրենց երկիրը, և ընտելացնել ամերիկեան ժողովուրդը բոլոր ազգերու քաղաքակրթական զարգացման։

* * *

Երբ մէկ կողմէն Ամերիկացիք այս տեսակ ծրագիրներ գործադրելու կը սկսին Ֆրանսացիք ի գլուխ հանելու վրայ են այն ծրագիրները որոնք պատրաստուած էին 1900ի Արուեստահանդէսին շինութեանց համար։ Արուեստահանդէսին կազմակերպութեան համար ալ արդէն սկսած են աշխատիլ։ Ցանձնաժողովներ կազմուած են, զանազան ազգերու կողմէ ներկայացուցիչներ կը զրաղին արդէն իրենց վերաբերեալ ճիւղերով։ Ժամանակին մանրամասնորէն պիտի խօսուի անշուշտ այս արուեստահանդէսին վրայ։ Կ'ուզենք միայն յիշեցնել այսօր մեր հայ արհեստաւորներուն և արտադրիչներուն թէ այս առիթէն կրնան օգտուիլ իրենք ալ, ուշադրութիւն գրաւելու և իրենց ճարտարութիւնը գնահատել տալու համար։ Իրաւ է որ Շիքագոյի արուեստահանդէսին մասնակցող Հայերէն ոմանք վնասուեցան, սակայն ասոր վրայ չափելու չէ։ Տարակոյս չկայ որ Բարիզի արուեստահանդէսները միշտ նպաստաւոր պայմաններու մէջ տեղի ունեցած են, և նոյն յաջողութիւնը կը սպասէ 1900ի Արուեստահանդէսին ալ, որ յատուկ բաժին մը պիտի ունենայ նաև Թուրքիոյ արտադրութեանց համար։

* * *

Իտալացի գիտուն մը Պ. տը Սանքթիս կարեւոր ուսումնասիրութիւն մը ըրեր է վերջերս երաշխներու վրայ։ Դիտեր է թէ տղաք 6 էն 13 տարեկան եղած տեսնին հետզհետէ աւելի յաճախ երազ կը տեսնեն։ 100 հոգիի վրայ, 18 հոգի չեն երազեր, և մնացած 82ին մէջ կին երազողները աւելի բազմաթիւ են, քան այր երազողները. 100 էրիկ մարդու մէջ 50 անձ քիչ անգամ երազ կը տեսնեն, 27 անձ յաճախ և 13ը անձ յարատեւ կերպով. 100 կնոջ մէջ 33ը տեւականօրէն կ'երազեն, 45ը յաճախ և 13 քիչ անգամ։ Կանանց երազները աւելի ճոխ են և բազմազան. 100 երազողներէն 85 այր, մինչդեռ 75 կին միայն իրական կեանքի դէպքերու կրկնութիւնը կ'երազեն։ Ասկէ զատ, երազատեսները իրենց երազներուն մէկ մասը միայն կը յիշեն։

Պ. տը Սանքթիս դիտեր է թէ սնունդ-գործները շատ հանդարտ քուն մը ունին։ Օրվիէթոյի բանին կալանաւորներուն վրայ փորձեր կատարելով, հաստատած է թէ 93ի վրայ 28 միայն իրենց ոճիրները երազած են։

* * *

Բարիզի դատական քրոնիկներուն մէջ կը հանդիպինք հետեւեալ դատին որ տարօրինակ գաղափար մը կու տայ ֆրանսական բարքերուն վրայ։

Պ. և Տ. Տէլժէ, փափաքելով վերջ մը տալ իրենց կենակցութեան և չուզելով ամուսնալուծութեան դատի մը երկար ձեւակերպութեանց ենթարկուիլ, հետեւեալ պայմանագիրը կը կնքեն իրենց միջև 1898 Յուլիս 1ին։

Յօդուած Ա.—Պ. և Տիկին Տէլժէ, ուզելով երկար դատի մը ծախքերէն ազատիլ, կը յայտարարեն թէ բարեկամաբար իրարմէ զատուած են ներկայ պայմանագրին ուժով։

Յօդուած Բ.—Այս բաժանման միակ պատճառն է Տիկին Տէլժէի տեւական գինովութեան վիճակը, զոր տիկինը կը խոստովանի և կը ճանչնայ։

Կան նաև ուրիշ յօդուածներ, որոնցմէ մէկուն մէջ Պ. Տէլժէ յանձն կ'առնէ ամսական 300 ֆրանք վճարել։

Այս պայմանագրութիւնը կը հրատարակուի Petites affichesթերթին մէջ, եւ տարիէ մը աւելի կը յաջդուի երկու կողմէ։

Բայց Տիկին Տէլժէ վերջերս տեսնելով որ իր ամուսինը յարաբերութիւններ հաստատած է իրենց նախկին դռնապանին աղջկան հետ, կը զայրանայ և իր ստորագրած պայմանագրին հակառակ անհաւատարմութեան դատ կը բանայ Պ. Տէլժէի դէմ։

Անհաւատարիմ ամուսինը ազատ կ'արձակուի սակայն, և ասիկա անշուշտ պատիժ այն ստորութեան զոր յանձն առած էր կինը այդ պայմանագրին տակ դնելով իր ստորագրութիւնը և հրատարակել տալով զայն։

ԳԱՒԱՌԱՑԻՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ԹՕՔԱՏ

Գուցէ շատերուն ծանօթ ըլլայ թէ ծը. ընդդավայրակիցներս՝ Դիոգենէսեան լապտերը ձեռքերնին՝ երկար ատեն գործածուեցաւ ու անձնուէր առաջնորդ մը փնտռելէ և իրենց հպատակ փնտռտուքին մէջ որոնածնին գտած ըլլալ կարծելով յուսախաբութեան ենթարկուելէ ետքը, ա՛լ ճարահատ, կայսրմ տուած էին՝ այլ եւս առաջնորդ չուզելու բաւական ժամանակէ ի վեր թխուտ գաղափարին, համոզուած ըլլալով թէ իրենք, ինքնուրոյն պիտի կրնային՝ ազիկար, եսախնդիր, շահամոլ առաջնորդներու կրցածէն շա՛տ աւելի ձեռնհասօրէն և արդիւնաւորապէս վարել վիճակային գործերը։ Իրաւունք ունեցած կրնային նկատուիլ իրենց այս որոշումին մէջ, եթէ քիչ մը աւելի չեշտուած ըլլար անոնց մէջ համերաշխաբար գործելու գերադանցապէս բարերար տըրամադրութիւնը։ Ժամանակ մը չարունակուեցաւ այս վիճակը և փորձը ցոյց թէ, ամէն պարագայի մէջ կը կարօտէին հոգեւոր հովուի մը, որ կա՛մ իր խոժոռ նայուածքով կուսակցական մխիթարները կարկեցնէր և կամ աղապատանքով առիթ արտայայտութեամբ ողոքէր իր ձախորդ ընթացքին մէջ յամառող այս կամ այն անձը։ Նոր փնտռտուք մըն էր որ կը սկսէր այս անգամ, լուրջ, արտորանքի թափը կտրատուած, որ յաջող ելք մը ունենայ, երբ Ազգ. Վարչութիւնը մարմին տուաւ Թոքատի վիճակը Սեբաստիայի միացնելու դիտաւորութեան, յանձնելով զայն Տ. Պետրոս Սրբազանին։ Ցաջողակ էր այս ընտրութիւնը յանձին Ն. Գերապատուութեան, որ իր բազմամեայ ժողովարարութիւններով ակաղձուն կը համապատասխանէ իրեն նկատմամբ ցոյց տրուած վստահութեան։

Վիճակներու միացման պահուն եղած կարգադրութեան մը համաձայն՝ Տ. Պետրոս Սրբազան տարին կէսը պիտի անցնէ Սեբաստիա եւ կէսը Թոքատ։ Իր բուն կեդրոնավայրը մնալու պայմանաժամը լրացած ըլլալով, տեղւոյս ձեռնհաս ժողովը, իր երկու անդամներէն և Տ. Ներսէս վարդապետէ բաղկացած պատգամաւորութիւն մը ղրկած էր, ասկէ ութ օր առաջ, որուն պաշտօնն էր, առաջնորդին ներկայացնելով Թոքատի հայ հասարակութեան ջերմագին բաղձանքը՝ Ն. Սրբազնութիւնը իր մօտ տեսնելու՝ հրաւիրել Թոքատ։ Տ. Պետրոս արքեպիսկ. սիրայօժար պատասխանելով իրեն ուղղուած հրաւէրին՝ այսօր քաղաքս հասաւ, ուր սիրալիր ընդունելութիւն մը կը սպասէր իրեն։ Ազգ. վարժարանի սաներուն մեծագոյն մասը, ընկերակցութեամբ ուսուցչական մարմնին, մինչեւ մեր ծայր պարտէզները գացին և հոն քիչ մը սպասելէ վերջ, երբ հասաւ Առաջնորդը, ըստ կարգի բարի գալուստի երգ մը երգեցին։ Կառքը կանգ առաւ անոնց մօտ և Սրբազանը գոհունակութիւն յայտնելով ուղղուեցաւ Առաջնորդարան։ Հոն, նախաւառաջ երգուեցաւ կայս. Համիտիէ քայլերգը, որուն յետոյ կայսր ունկնդրեցին բոլոր ներկաները և ծափահարեցին։ Յետոյ, ի դիմաց ազգ. վարժարանի սաներուն, աշակերտ մը արտասանեց ուղերձ մը՝ բաւական յատակօրէն, որուն յաջորդեց երգ մը, նոյնպէս մասնաւորաբար սարքեցուցուած։ Ասկէ վերջ քարտուղարը կարդաց նամակ մը՝ զոր Սեբաստիոյ որբերը խմբագրած էին հաւաքաբար և զրկած անմիջապէս իրենց անձնդիր հօր ետեւէն, ուր բացատրելէ ետք Սրբազանին մեկնման իրենց առթած ցաւը, կը խնդրէին որ

չուտով վերադառնայ Սեբաստիա, որպէս զի երկար ատին չդրկուին անոր հայրական հոգածութենէն։

Տ. Պետրոս Սրբազան շնորհակալութիւն յայտնեց իրեն եղած ընդունելութեան համար և օրհնեց ամէնքնիս։ Յետոյ, նստելով իրեն համար սարքուած կառքը՝ գնաց Վանք. կառավարչին այցելութիւն տալու, ուրկէ վերադարձաւ Առաջնորդարան։

Տ. Պետրոս Սրբազան իր խնամքին յանձնուած կրկնակ վիճակներուն կենսական պէտքերուն հանդէպ ցարդ անձնուիրաբար ու օգտակարապէս վերաբերուելով՝ դրապէս ապացուցած է թէ ինքը կ'արժէ երկու առաջնորդ միանգամայն։

Թոքատ, 3 Նոյեմբ. Մ. Փ.

Ց. Գ.— Այն պահուն ուր նամակս կը յանձնեմ Թղթատարին՝ անակնկալօրէն ձիւնի ձերմակ սաւանը սքօղած է չորքբոլորնիս։

ՀԱՂՈՐԴԱԿԱՆ

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷԻ ՄԷՋ

Ընդհանուր կացութիւնը.— Լորտ Միթուէն երրորդ անգամ Պոէռները ետ մղեց Բիմպըրլիի ճամբուն վրայէն։ Նոյեմբեր 23ին Պէլմոնթէն զանոնք վանեց. երկու օր ետքը Կրաս Բանի մէջ անոնց յաղթեց և երեք օր վերջն ալ տիրեց Մոտտէր գեղեցիկ անցքին։ Լորտ Միթուէն, նոյեմ. 23 էն 28, երեք ճակատամարտ կատարեց և մինչև 50 քիլոմէթր մօտեցաւ Բիմպըրլիի, որ իր նպատակէն է։ Անգլիացի զօրավարը հաւաքեր 38 քիլոմէթր ճամբայ՝ ունի պաշարուած քաղաքին հասնելու համար։ Լորտ Միթուէն իւրաքա՛նչիւր ճակատամարտէ ետքը, մէկ օրուան հանգիստ տուած է իր զինուորներուն, բայց այդ օրերը պարապը անցած չեն, վասն զի թէ՛ թնդանօթի սնուցիչները ուժգնով լեցուած և թէ՛ վիրաւորները վերցուած են պատերազմի դաշտէն։ Անգլիական զինուորները Մոտտէր-Ռիվզրէն սկսելով 17 քիլոմէթր ճամբայ գացած են, կիզիչ արեւի մը տակ։ Պոէռները որոնք Պելմոնթի և Կրաս Բանի մէջ 3000 է աւելի չէին, Մոտտէր Ռիվզրի մէջ 8000 հոգի էին։ Անգլիացիները նախորդ երկու ճակատամարտներէն բաւական կորուստ ունեցած ըլլալով թիւով պակաս էին իրենց թշնամիէն, սակայն երկու հրետանի և քանի մը Մաքսիմ թնդանօթ ունէին, մինչդեռ Օռանժի զինուորներուն ձեռքը վեց թնդանօթներ միայն կային։ Օռանժի անկախ պետութիւնը պատերազմէն առաջ Թրանսվալէն աւելի թնդանօթ չունէր։ Այս վերջինն ալ ճշգմնքի արշաւանքէն ի վեր դժ տըւած էր իր թնդանօթներուն։ Մոտտէր-Ռիվզրի մէջ ճակատամարտը շատ կատաղի եղաւ և երկար։ Անգլիական զօրաբաժինը ամբողջութեամբ մասնակցեցաւ, մինչդեռ նախորդ ճակատամարտներուն մէջ Լորտ Միթուէն իր զինուորներուն կէսը միայն հանած էր։ Զի կարծուիր, սակայն, որ Մոտտէր Ռիվզրի ճակատամարտին մէջ գիրկընդխառն կռիւ տեղի ունեցած ըլլայ, ինչպէս եղաւ նախորդ ճակատամարտներուն մէջ։ Պատերազմիկներուն մէջտեղէն կ'անցնէր Մոտտէր Ռիվզր գետակը, որուն ջուրերը ներկայ եղանակին մէջ շատ բարձր են։ Կ'ենթադրուի որ Պոէռները իրենց դիրքը թողած են իրենց ռազմամթերքը սպառած ըլլալուն համար, և ոչ թէ անոր համար որ իրենց կրկին վրայ տեսած էին Քարիու գնդապետին խումբը։ Ինչպէս ծանուցուեցաւ, Լորտ Միթուէն Պէլմոնթի մէջ գրաւեց Պոէռներուն թնդանօթի մթերանոցը։ Կարելի կը նկատուի թէ Քրոնիէ զօրավարը, ճակատամարտին ատեն, տեղեկութիւն առած է թէ Անգլիացիները Բիմպըրլիի պարսպի գիծը լողելու հաւար յարձակում մը ըրած են։ Բրէթորիայէն հեռագիր մը արդէն ծանոյց թէ Պէլմոնթի ճակատամարտին օրը Քէքէուիչ գնդապետը Բիմպըրլիին պաշարողներուն վրայ յարձակած է. հաւանական կ'երեւայ որ անգլիացի գնդապետը, Կրաս Բանի և Մոտտէր Ռիվզրի թնդանօթի ձայնէրը իմանալով անգործ մնացած չէ։ Անգլիացիներուն օգնութեան բանակը հասած պատգամաւոր մը պատմեր է թէ Պոէռները Բիմպըրլիին պաշարող իրենց զինուորներուն մէկ մասը դէպ ի հարաւ ղրկած են։ Միւս կողմէ լուր առնուած է թէ Մաֆէքինկի Պոէռներն ալ նոյնը ըրած են։ Ուրեմն Պոէռները անհրաժեշտ կը նկատեն համախմբուիլ Օռանժի արեւմտեան սահմանագլուխին վրայ, Անգլիացիներուն դէմ դնելու համար, բայց խնդիր է գիտնալ թէ Բիմպըրլիի ճամբուն վրայ նորէն պիտի սպասէ՞ Լորտ Միթուէնի։ Եթէ Պոէռները չյաջողին, շատ դժուարին կացութիւն մը պիտի ունենան, վասն զի Անգլիացիներու օգնութեան բանակին և Բիմպըրլիի զօրքերուն մէջտեղը պիտի մնան և այս վերջինները անպատճառ պիտի յարձակին անոնց վրայ։ Այս ենթադրութեան մէջ, սակայն, իրենց դիւրաշարժութիւնը պիտի ազատէ զիրենք փճացումէ մը։ Մոտտէր-Ռիվզրի մէջ Անգլիացիներուն կորուստը շատ մեծ է, բայց մանրամասնութիւնը յայտնի չէ, վասն զի Լորտ Միթուէն տակաւին պաշտօնական ցուցակ ղրկած չէ։ Եթէ ենթադրուի որ անգլիական զօրախումբին կորուստը 500 հոգի է, ըսել է պատերազմին սկսելէն ի վեր հազար հոգիէն աւելի կորնցուցած է, սակայն Լորտ Միթուէն բաւական նոր զինուորներ ստացած ըլլալով, պակասները լեցուցած է։ Միւնդեռ Պէլմոնթի մէջ անգլիական անձնապահ զօրքերը յաղթական հանդիսացան և Կրաս Բանի մէջ նաւային զինուորները, Մոտտէր-Ռիվզրի մէջ ամբողջ զօրքերը մեծ գովեստներու արժանացան։ Լորտ Միթուէն իր հեռագրին մէջ ամէնէն աւելի թնդանօթաձիգները կը գովէ։ Լոնտոնի մէջ կը կարծուի թէ Բիմպըրլիի պաշարումը արդէն վերցուած ըլլալու է, սակայն հեռագիրները այդ մասին դեռ լուր մը չհաղորդեցին։

—Նաթալէն նոր լուր մը առնուած չէ։ Կը կարծուի թէ Սրբ Ռըսվէրս Պրլբը Ֆիէր կը գտնուի 18,000 հոգիով։ Ֆիէրի և Նաթալի հարաւային կողմը հեռագրական և ուրիշ հաղորդակցութիւններ հաստատուած են։

Նոր զինուորներ.—Պալարիան չդադնաւը որ անցեալ երեքշաբթի Բարեյուսոյ Գլուխը ժամանեց օտար տէրութեանց զինուորական կցորդներով, 2 վաշտ հետեւակ տարած էր զորս ցամաք հանեց։ Նոյն օրը ժամանեց նաեւ Սֆոք մէկ վաշտով և Ուֆբլ հեծելազօրքերու կէս գունդով մը։ Երեքշաբթի օրը վաշտ մը հետեւակ Տուրպան ցամաք հլաւ։ Նոյն օրը երկու փոխադրանաւ, երկու հրետանիով և ռազմամթերքներով Բարեյուսոյ Գլուխէն ճամբայ ելան դէպ ի Տուրպան։ Պալարիանն ալ չորեքշաբթի օրը այս վերջին նաւահանգիստը մեկնեցաւ։

Քիմպրլի — Անգլիոյ պատերազմական նախարարութիւնը հինգշաբթի օրը սա հեռագիրը հրատարակեց.

«Կացութիւնը լաւ է։ Երկաթուղիի գիծը և հեռագրական թելը կը բանին մինչեւ Մոտտէր Ռիվզր։»

Մոտտէր-Ռիվզրի ճակատամարտին համար, զոր Լորտ Միթուէն մէկ հեռագիրը ծանոյց, Լոնտոնի լրագիրները զանազան մեկնութիւններ կու տան։ Մայրաքաղաքի ազգասէր թերթերը իբր մեծ յաղթական մը կը ներկայացնեն զայն, սակայն չափաւոր լրագիրները զգոյշ լեզու մը կը գործածեն և աւելի մանրամասնութեանց կը սպասեն, իսկ ամէնքը մտահոգ կ'երեւան Անգլիացիներուն կորուստին համար, ըսելով որ այդ ճակատամարտը Անգլիոյ տարեդրութեանց մէջ ամէնէն սոսկալին և ամէնէն արիւնալին եղած է։ Թայմզ կ'ըսէ թէ Անգլիացիներուն ամէնէն աւելի պէտք ունեցածը զինուորներուն թիւին շատութիւնն է և կը յարէ. «Վեցերորդ զօրաբաժնին առաքման որոշումը շատ կանուխ չտրուեցաւ։ Այդ զօրաբաժինը եթէ հարաւային Ափրիկէ հասնի, անգլիական կանոնաւոր զինուորներուն թիւը 82,000 հոգի պիտի բարձրանայ։ Հիմակ որ Բարեյուսոյ Գլուխի գաղթավայրին հիւսիսային կողմը Անգլիացիները մեծ կորուստներ կ'ունենան, պէտք է աւելի մեծ ջանքեր ընել։»

Պերլինեն կը հեռագրեն Թայմզի — «Գերման լրագիրները զանազան մեկնութիւններ կու տան այն զեկոյցին զոր Անգլիա տէրութեանց ըրաւ՝ պատերազմի վիճակը ծանուցանելով։ Պէրլինի մէջ եղած վերջին լուրերուն նայելով, թէ՛ զեկոյցը ըլլալն առաջ և թէ՛ յետոյ, գերիշխանութեան խնդիր հրեւան պիտի չհանուի։ Եւրոպական տէրութիւնները ամէն ատեն դիւանագիտական գործակալներ ունեցած են Թրանսվալի և Օռանժի անկախ պետութեան մէջ։ Այս երկու հարաւային պետութիւններն ալ փոխադարձաբար իրենց ներկայացուցիչները ունեցած են եւրոպական զանազան մայրաքաղաքներու մէջ։ Այս պարագան միայն կը լուծէ խնդիրը։ Հետեւաբար անգլիական զեկոյցին պատճառ եղած է բրիտանական յածաւորակ մը որ ուզած է սխալմամբ խուզարկել Ֆրանսական նաւ մը։

Պ. Զեմպրլենի ճառը.—Աւասիկ լրացուցիչ մասը Պ. Զեմպրլէնի ճառին զոր չորեքշաբթի իրիկուն խօսեցաւ Լէյչէսթրի մէջ և որուն հեռագրական մէկ բովանդակութիւնը հրատարակեցինք երէկ վերնայի թերթերէն քաղելով.

«Սըր Հէնրի Բէմբրէլ Պէնրմէն կ'ըսէ թէ պէտք էր մեր ծակերուն մէջ պահուտէինք, այն միջոցին երբ Բրիւկէր նախագահը չուզեց լսել մեր խաղաղասիրական առաջարկութիւնները։ Եթէ այդպէս ընէինք, հարաւային Ափրիկէն պիտի կորսնցնէինք, Հնդկաստանի մէջ մեր իշխանութիւնը պիտի նուազեցնէինք և մարդկութեան արհամարհանքը պիտի հրաւիրէինք մեր վրայ։ Գալով Նիւքէսլի մէջ Լորտ Բէմբրլիի արտասանած ճառին, 1881ի նախարարութիւնը նոյն թուականին պայմանագրութիւնը կնքած էր սա նկատումով որ Թրանսվալի գրաւումը թիւրիմացութեամբ եղած էր։ Զեմ կարծեր որ նախարարութեան ոնէ է անդամը ուզէ վերանորոգել այդ պայմանագրութիւնը։ Պատերազմէն ուղղակի շահելիք բան մը չունինք։ Վաղը եթէ բրիտանական դրօշը ծածանէր Թրանսվալի և Օռանժի անկախ պետութեան վրայ, անոր միակ արդիւնքը պիտի ըլլայ հաստատումը արդարութեան լաւ վարչութեան մը, որուն պիտի մասնակցի մեզի հետ ամբողջ քաղաքակիրթ աշխարհը։ Օտարազգի այն քննադատները որոնք այդ պատերազմին պատճառ կը համարին անյաջողութիւնը, ո՛չ Անգլիան կը ճանչնան և ոչ ալ անոր գործելու եղանակը, որով մայր հայրենիքը իր գաղթավայրերէն ոնէ է դրամական շահ չի պահանջեր։ Մենք կը կռուինք արդարութեան համար և յարգելու հանդիսաւորապէս կնքուած պայմանագրութիւնները, որպէս զի թագուհիին ստացուածքներուն վրայ եղած յարձակումի մը դէմ դնենք և մեր հպատակները պաշտպանենք։ Թրանսվալ տկար պետութիւն մը կը նկատուի, սակայն երբ պատերազմը ծագեցաւ, Թրանսվալ հարաւային Ափրիկէի ամէնէն զօրաւոր պետութեանը պէս շարժեցաւ։ Մեր զօրքերը պարտաւորուած ենք ղրկել ծովի վրայ վեց հազար մղոն ցամաքի վրայ հազար հինգ հարիւր մղոն, հեռաւորութեամբ։ Այդ պարագաներու մէջ պէտք է առանց յուզուելու հետեւինք պատերազմի դէպքերուն։ Յաղթութիւններէ վերջը չցնծանք և բացարձակ ու հաստատուն վստահութեամբ մը սպասենք իրաց վախճանին։ Գալով ազգային, կարգ մը մեծ սկզբունքներ կան որոնք պիտի առաջնորդեն կառավարութեան։ Պոէրները բոլորովին նոր կացութիւն մը առաջ բերին, իրենք էին որ զմեզ պարտաւորեցին հաշտարար բանակցութեանց սահմաններէն դուրս ելլել. պատեցին այն պայմանագրութիւնները որոնց կը պարտէին իրենց անկախութիւնը։ Մեր առջեւը դրին սպիտակ թուղթ մը որուն վրայ ուզածնիս կրնանք գրել։ Այն ռազմարարութիւնը, որ կարելի ընէ վերջին 18 տարիներու դէպքերուն կրկնութիւնը, ամէն ողջամիտ մարդու անարգանքին ենթակայ պիտի ըլլայ։ Բարեյուսոյ Գլուխին և Նաթալի մեր հաւատարիմ հպատակները, տեւական պիտի չնկատեն այն ամէն լուծումները որոնք վերջնապէս չհաստատեն բրիտանականդրօշին գերակշռութիւնը, որ միակ երաշխիքն է հաստատուն խաղաղութեան մը և միակ գրաւականը թէ հարաւային Ափրիկէի բոլոր ցեղերը հաւասար իրաւունք պիտի վայելեն։ Թէ Սուանի և թէ՛ հարաւային Ափրիկէի մէջ ապագան պիտի արդարացնէ մեր ընելիք զոհողութիւնները։ Կը պատերազմինք այն տեսակ սկզբունքներու համար որոնք մեր մեծութեանը պատճառ եղած են։ Վստահ ենք թէ մեր նախահայրերէն նուազ հաստատամիտ ու նուազ բարեպատիկ պիտի չըլլանք միեւոյն խնդրին համար կռուելով։»

Ֆրէրեն (Երկաթուղիի գծին վրայ։ Քոլենզոյէն 20 քիլոմէթր դէպ ի հարաւ) կը հեռագրեն թէ Պոէրները իրենց զօրքերը ետ կը քաշեն, առաջուան տեղը Քոլենզոյի մօտ, վերահաստատելու համար։ Պոէրներու հետազօտիչ խումբեր տեսնուած են Շիվզլիի մօտ (Քոլենզոյի և Ֆրէրի մէջտեղը, երկաթուղիի գիծին վրայ)։ Կը կարծուի թէ Պոէրներուն նպատակն է թող չտալ որ անգլիական զինուորները անցնին Թուկելա գիծը։

ԿԱՐՄԵՑԵԱԼ ՑԱՑՏՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.— Մաթեն սոյն խորագրին տակ կ'ըսէ թէ Ֆորթնայթլի Ռիվիու անգլիական կիսամեայ հանդէսը պիտի հրատարակէ յօդուած մը որուն համար Ուէսթմինսթր Կազէթ կը յայտարարէ թէ մեծ յուզում պիտի պատճառէ և թէ կը վերաբերի Ռուսիոյ արտաքին գործոց Նախարար Մուրավիէվ կոմսին ձեռնարկներուն։ Այդ յօդուածը գրողը կը յիշէ այն զրոյցները որոնք առաջ եկան Ռուսիոյ արտաքին գործոց Նախարարին կողմէ Սպանիոյ արքունիքին և Բարիզ տրուած այցելութիւնէն։ Մուրավիէվ կոմսը, կ'ըսէ յօդուածագիրը, փորձեր է համաձայնութիւն մը կազմակերպել Գերմանիոյ, Ռուսիոյ, Ֆրանսայի և Սպանիոյ միջեւ, որպէս զի հարաւային Ափրիկէի գործերուն համար կարելի ըլլայ ճնշում բանեցնել Անգլիոյ վրայ։ Այս առթիւ Ֆրանսայի ու Սպանիոյ եղած առաջարկութիւնները չեն յաջողած։ Ֆրանսայի արտաքին գործոց Նախարարը մանաւանդ չէ կրցեր հաւանիլ, Լորտ Սալզպէրիի այն յայտարարութեան հետեւանքով թէ Անգլիա ո՛և է օտար միջամտութիւն չընդունիր։ Անգլիական այդ հանդէսին նպատակն է, կ'ըսէ Մաթեն, ռուս կառավարութիւնը այնպէս մը ցոյց տալ թէ մշտնջենական մեքենայութիւններ կը նիւթէ Անգլիոյ դէմ և թէ Ֆրանսա Ֆաշոտայի յիշատակովը տակաւին վախի մէջ է։ Բարիզի թերթը չի հաւատար անգլիական հանդէսին ըսածներուն, յիշելով ռուս լրագիրներու կէս-պաշտօնական այն յայտարարութիւնը զոր ըրին Սուրավիէվ կոմսին մեկնելու միջոցին թէ Բարիզի և Բեռերսպուրգի դաշինքներուն միջեւ կարծիքի կատարեալ ու բացարձակ համաձայնութիւն կը տիրէ։ Գալով Լորտ Սալզպէրիի այն յայտարարութեան, կը յարէ Մաթեն, որով ծանոյց թէ օտար միջամտութիւն պիտի չընդունի, բնականաբար այդ տեսակ գործողութեան մը արգելք պիտի չըլլայ, վասն զի դժուար է ընդունիլ թէ Ֆրանսեւռուս դիւանագիտութիւնը խօսքով ու յօդուածներով կենայ այն օրը երբ երկու տէրութեանց հաւաքական շահերուն օգտին համար որոշում մը տրուած ըլլայ։

ՍԱՄՈԱՅԻ ԽՆԴԻՐԸ.— Ուաշինկթընէն առջի օրուան թուականով կը հեռագրեն թէ նոյն օրը ստորագրուեր է այն պայմանագրութիւնը որով Մ. Նահանգները կը հաւանին Սամոայի վերաբերեալ անգլեւգերման պայմանագրութեան։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԴԱՀԼԻՃԸ.— Բարիզէն կը հեռագրեն թէ Ֆրանսայի դահլիճին մէջ անհամաձայնութիւն կը տիրէ։ Պատճառը Պ. Միլերանն է որ կ'ուզէ իրեն դէմ ըսուածներուն համար բացատրութիւն տալ ընկերվարականներու համաժողովի մը առջեւ։

ՍԵՐԳԻՈՅ թագաւորին յայտնած փափաքին վրայ, Միլան նախկին թագաւորը ետ կեցաւ՝ արտասահման կատարելիք ուղեւորութենէն։

ՀՌՈՄԷՆ կը հեռագրեն Բոլոքիէ Քոռէսբոնտենցի, հինգշաբթի օրուան թուականով, թէ Իտալիոյ մայրաքաղաքին իրաւական կացութիւնը գոհացուցիչ է։ Ուրեմն հիմա ամբողջ Իտալիոյ մէջ կը հաւատան այն լուրը թէ Պէլլէի իտալական դիւանը պիտի փլուզուի։ Կ'ըսուի թէ այդ պատճառին պիտի կոչուի Լանցա զօրավարը փոխանակ Բոնտիօ Վալիա զօրավարին որ ծերութեան պատճառով պաշտօնէ պիտի քաշուի։

ՀՈՒՆԳԱՐԱԿԱՆ պատուիրակութեան ելմտացոյցի յանձնաժողովին մէջ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ արտաքին գործոց նախարար Կոլուխովսքի կոմսը հարցման մը պատասխանելով յայտարարեց թէ Ռիվայի դէպքը—որ առաջ եկած է իտալական շրջանաւի մը մէջ աւստրիացի պաշտօնեաներու կողմէ Իտալացիի մը ձերբակալուելէն,—չափազանցուած է։ Նախարարը յայտարարեց թէ այդ առթիւ պատմառ մը չկայ որ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ և Իտալիոյ միջեւ եղած մտերմական յարաբերութիւնները խանգարուին։ Նախարարը ատկէ զատ ըսաւ նաև թէ Լա Հէկի Դեսպանախորհուրդին մէջ որոշուած պայմանագրութիւններու վերջնական ստորագրութեան պայմանաժամը դեկտ. 31ին կ'աւարտի և թէ միջազգային իրաւարարական ատեանը ամէն պարագայի մէջ այդ թուականէն ետքը պիտի կրնայ կազմուիլ։ Կոլուխովսքի կոմսը Դանուբի երկաթէ դուռներու խնդրին վրայ խօսելով ըսաւ թէ այդ խնդիրը Աւստրիոյ-Հունգարիոյ համար ներքին և միանգամայն արտաքին խնդիր մըն է, վասն զի Աւստրիոյ-Հունգարիոյ միապետութիւնը միակ տէրութիւնն է օտարներուն հանդէպ։ Գանձուելիք տուրքերուն գումարը Պէրլինի դաշնադրութեամբ որոշուած չէ և տրամաբանօրէն կրնայ որոշուիլ այն տէրութեան կողմէ որ այդ դուռները չինած է։ Հունգարական պատուիրակութեան ելմտացոյցի յանձնաժողովը միաձայնութեամբ ընդունեց առաջարկութիւն մը որով կատարեալ հաւանութիւն և վստահութիւն կը յայտնուի Կոլուխովսքի կոմսին քաղաքականութեանը։ Արտաքին գործոց նախարարը յայտարարեց թէ միշտ պիտի պահպանէ այն սկզբունքը որով Դանուբի երկաթէ դուռներու տուրքին քանակութիւնը պէտք է զանոնք չինող տէրութիւնը որոշէ, և թէ այդ պատճառաւ է որ գետին եղերքը գտնուող երկիրներուն հետ չէ ուզած համաձայնութիւն մը կնքել որ սակայն գործնականին մէջ անկարելի պիտի ըլլայ։

ԿՈԼՈՒԽՈՎՍԿԻ ԿՈՄՍԻՆ ՃԱՌԸ.— Աւստրիոյ-Հունգարիոյ արտաքին գործոց նախարար Կոլուխովսքի կոմսը, շաբաթ օրը, Հունգարիոյ պատուիրակութեան արտաքին գործոց յանձնաժողովին առջեւ պարզեց Աւստրիոյ-Հունգարիոյ արտաքին քաղաքականութիւնը։ Նախարարը յայտարարեց.

«Վերջին պատուիրակութեան նստաշրջանէն ի վեր խաղաղ ժամանակամիջոց մը սահած է։ Եւրոպական երկիրները իրենց յարաբերութիւններուն մէջ ա՛յն ստոյգ պէտք ունին խաղաղութեան և ընկերային ու քաղաքական կեանքի պայմաններու ընդարձակման, որ նոյն իսկ ծովերէն անդին նոր ստացուածքներ և նաւահանգիստներ ձեռք ձգելու, և ատկէ ծնունդ առնող շահերու հակընդդէմ մրցումը չեն կրնար մեծ անհամաձայնութիւն մը առաջ բերել։ Ընդհակառակը, ամէն կողմ ջանք մը կայ բոլոր վէճերը խաղաղութեամբ կարգադրելու։ Հարաւային Ափրիկէի ցաւալի պատերազմը չի հերքեր այս իրողութիւնը, որովհետեւ փնտռուած գլխաւոր կէտը անոր հակահարուածն է եւրոպական պետութիւններու յարաբերութեանց վրայ։ Հաստատապէս կը յուսամ թէ պատերազմը պիտի կրնայ պահել իր տեղային հանգամանքը, այնպէս որ չի կրնար արդարանալ այն երկիւղը թէ կրնան ծանր դժուարութիւններ առաջ գալ անկէ։ Հետեւաբար ընդհանուր կացութիւնը գոհացուցիչ երեւոյթով կը ներկայանայ, և պատճառ չկայ վախնալու թէ ծանրանայ մօտաւոր ապագայի մը մէջ։ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ օտար տէրութեանց հետ յարաբերութիւնները ոնէ է փոփոխութիւն կրած չեն։ Այս յարաբերութիւնները ամուր և վստահութեամբ լեցուն են դաշնակից տէրութիւններու հետ, և բարեկամական են միւս տէրութեանց հետ, և մասնաւորապէս անոնց հետ աւելի սերտ շըփում մը պէտք է ունենանք Իտալական շահերու վերաբերեալ խնդիրներու մէջ։ Եւ այս ամէն կերպով գոհացուցիչ յարաբերութիւնները շատ կարեւոր նրաչխիքներ են խաղաղ զարգացման։»

Կոլուխովսքի կոմսը բացարձակապէս կը հերքէ երբեմն նպաստաւոր և երբեմն աննպաստ տարածուած զրոյցները, որոնք միամիտներուն սխալ գաղափար մը կազմել պիտի տային Աւստրիոյ-Հունգարիոյ արտաքին քաղաքականութեան մասին։ «Գերմանիոյ և Իտալիոյ հետ կնքած մեր դաշնադրին հիմը շատ ամուր է և չի խախտիր ոնէ է ցնցուիլ։ Երբեակ զինակցութիւնը որ զերծ է ոնէ է յարձակողական ձգտումէ, և միմիայն իր տեւականութեան և պահպանողական միջազգային քաղաքականութեան հոգածու կը գտնուի, խաղաղութեան համար ստոյգ ժայռ մըն է։ Բան տարիէ ի վեր փայլուն կերպով յաջողութեամբ շարունակուող այս հիմնէն հեռանալը՝ ուղիղ բանի հակառակ ընթացք մը բանել է, ինչ որ դաշնակիցներէն և ո՛չ մէկը կը նկատուի, մանաւանդ որ կեդրոնական Եւրոպայի երեք պետութիւններուն մտերմական համաձայնութեամբ կազմուած զինակցութիւնը՝ ոչ միայն չի վնասիր միւս տէրութեանց բարեկամական յարաբերութիւնները, այլ նոյն իսկ անոնց մտերմական հաղորդակցութիւնը կը զօրացնէ և անհրաժեշտ կը հանդիսացնէ։

«Մուսիոյ հետ մեր յարաբերութիւնները աւելի եւս ամրապնդելու և մտերմացնելու կ'աշխատինք երկու տարիէ ի վեր։ Մեր անոր հետ ունեցած համաձայնութեան հիմն է զգուշանալ այն մրցումէն որ մղձաւանջի մը պէս կը սպառնայ։ Այս համաձայնութիւնը նպատակ ունի պահպանել մէկ կողմէ Արեւելքի մէջ քաղաքական ներկայ վիճակը, և միւս կողմէ Սերպիոյ և Ռումանիոյ քաղաքական գոյութիւնը, և օգնել ասոնց յառաջդիմութեան, բան մը որուն մէջ չպիտի թերանանք ցուցաբերել անոնք դաշնագիրներով գծուած շրջանակէն դուրս չելլեն։ Ռումանիոյ հետ մեր յարաբերութիւնները մտերմական են։ Սերպիոյ հետ ալ յարաբերութիւնները ըստ առաջնոյն բնական կերպով կը շարունակուին։ Թէեւ ժամանակէ մը ի վեր անհամաձայնութիւններ ծագած էին, բայց այդ անհամաձայնութիւնները վերցուած են, և դրացիական յարաբերութիւնները վերահաստատուած։

«Արեւմուտքի տէրութեանց հետ շատ մտերմական յարաբերութիւններ ունինք։ Պաղեստինի բարեկամութիւն մը զմեզ կապած է Անգլիոյ։ Անգլեւթրանսվալեան վէճին մէջ պէտք է բացարձակ կերպով չեզոք մնանք։ Հարաւ. Ափրիկէի մէջ հիւպատոս չունենալով, մեր դաշնակցին Գերմանիոյ՝ տեղւոյն ներկայացուցիչները կը պաշտպանեն մեր հպատակներուս շահերը։ Ֆրանսա մեծ փութաջանութեամբ կը պատրաստուի յառաջիկայ տարի տօնելու խաղաղութեան տօնը, որ արժանաւորապէս պիտի փակէ վերջացող դարը, և գեղեցիկ սկզբնաւորութիւն մը պիտի ըլլայ քսաներորդ դարուն։ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ մասնակցութիւնը այդ հանդէսներուն՝ պիտի ցուցնէ թէ մենք ալ խաղաղութեան և քաղաքականութեան համար աշխատող տարր մըն ենք։

«Վերջին ժամանակներու ամենակարեւոր մէկ գործն է խաղաղութեան Դեսպանախորհուրդը, որդիանք Ռուսիոյ Զարին վսեմ նախաձեռնութեան։ Մեր անկեղծ աջակցութիւնը խոստացանք Բեռերսպուրգի դահլիճին, տեւական խաղաղութեան ապահովութեան համար, որ թէև առ այժմ անկարելի կը թուի, և սակայն արժանի էր լուրջ նկատողութեան, քանի որ օր մը իր յաջող պտուղները պիտի բերէ։ Ռուսիոյ կողմէ պատրաստուած ծրագիրը ապագային պիտի կրնայ գործադրուիլ. բայց այն խնդիրները, զորս Դեսպանախորհուրդը կարող եղած է լուծել, շնորհակալութեան արժանի են թէ՛ մարդասիրական տեսակէտով և թէ՛ պատերազմի ատեն օրինաւոր կարգուած անգթութիւններու վերցուելուն տեսակէտով։ Ուստի քաղաքագէտ աշխարհին երախտագիտութեանը արժանի է Ռուսիոյ Նիքոլա Բ. կայսրը, խաղաղութեան համար ունեցած խորունկ սիրոյն պատճառաւ։ Հետեւաբար ընդհանուր կացութեան վրայ մտահոգութիւն պէտք չէ ունենալ։

«Ընդհակառակը, մեր առեւտրական քաղաքականութիւնը շատ մը թերութիւններ և անպատեհութիւններ ունի, որոնք լուրջ մտածութեան արժանի են։ Պէտք է անոնց դարմանը փնտռենք, եթէ չենք ուզեր կենսական շահեր փախցնել և կորսնցնել մեր մեծ տէրութեան դիրքը։ Մեր տնտեսական յարաբերութիւններուն մէջ գտնուած դանդաղութիւնը և տուքերը աւելցնելու ձգտումը արգելք կ'ըլլան ո և է յառաջդիմական թռիչքի. մեր ծովային զօրութեան զգալի յառաջդիմութիւն մը չունենալը, ուրիշ պատճառներու հետ մէկտեղ, կը դատապարտէ զմեզ հայեցողական դիրքի մը մէջ մնալու, մինչ բոլոր աշխարհ տենդոտ գործունէութիւն մը կը ցուցնէ տնտեսական կեանքի մէջ ուրիշներէ առաջ անցնելու։ Չեմ կրնար միմիակ յաջողութեամբ դիմադրել իրաց այս վիճակին, բայց մեծ պատասխանատուութիւն մը պիտի ստանձնէի, եթէ անտարբեր ընթացք մը բռնէի, ուստի ամէն արիթէ օգուտ կը քաղեմ ազատ մը-նալու սա յանդիմանութենէն, թէ պէտք եղած ազդարարող ձայնը բարձրացուցած չեմ։ Մինչեւ հիմայ գործադրուած միջոցը իրաց անշնչաստ վիճակ մը յառաջ պիտի բերէ Աւստրիոյ համար, ոչ միայն տնտեսական այլ և քաղաքական տեսակէտով։ Տնտեսական տեսակէտը այն է որ, առեւտրական ծաւալուն քաղաքականութեան մը կանխահոգ պայմանները յառաջ չբերելով ապագային պիտի չկըրնանք հաւասար դիրք մը բռնել անոնց, որոնք իմաստուն նախատեսութեամբ մը, այսօրուընէ կը պատրաստուին բարգաւաճելու ընդունակ եղող ասպարէզները մեր ձեռքէն խլելու։ Քաղաքական տեսակէտն ալ այն է որ օրէ օր կ'աւելնան անդրովկէանեան խնդիրներու վերաբերեալ շահերը, որով միջազգային քաղաքականութեան ծանրութեան կեդրոնը պիտի տեղափոխուի, և մենք, բուռն դարմաններ ընել չկրնալով պիտի ստիպուինք պարզ հանդիսատեսի դերին մէջ սահմանափակուիլ։ Պէտք չէ որ այսպիսի պատահականութեան մը առջեւ գտնուինք. ժամանակ է որ նկատողութեան առնենք սա անուրանալի իրողութիւնը թէ մեր նաւատորմը, որ հապիւ կը բաւէ մեր ծովերքերը պաշտպանելու, բացարձակապէս անբաւական պիտի ըլլայ պաշտպանելու մեր արտասահմանի հպատակները և մեր քաղաքական ազդեցութիւնը։ Նոյնպիսի փափուկ կէտ մըն է ասիկա, որուն վրայ եթէ չխօսիմ, մեծ պատասխանատուութիւն ստանձնած պիտի ըլլամ։

Նախարարը հերքեց այն անհիմն կարծիքը թէ Աւստրիա Հունգարիա չկրնալով ծովային առաջնակարգ երկիր մը ըլլալ, իր ծովերքերը պաշտպանելու կարող նաւատորմ մը ունենալու համար դերին մէջ պէտք է սահման սփակուի։ Երբեք համակարծիք չեմ ասոր, ըսաւ։ Նոյն իսկ երրորդ կարգի ծովային տէրութիւն մը (զոր հեռու ենք ըլլալէ) չի կրնար անտարբեր աչքով նայիլ ասոր։ Բաւականաչափ նաւատորմ մը ունեցող տէրութիւն մը միայն կրնայ շատ մը հաւանական վտանգներու առաջքը առնել։ Այսօր ըստուգուած է մեր նաւատորմը զօրացնելու անհրաժեշտութիւնը, զոր կարելի չէ անտեսել առանց ծանր վտանգի։»

Կոլուխովսքի կոմսը վերջացնելու պահուն յայտարարեց թէ հիւպատոսական դրութիւնը է՛ն ապահով միջոցն է առեւտրական յարաբերութեանց զարգացման։ Ի վերջոյ պատուիրակներուն ուշադրութեանը ներկայացուց օրէ օր աւելցող գաղթականութեան խնդիրը, և փափաք յայտնեց որ այս չարիքը դարմանուի, արտադրիչ ոյժերու այս կորուստին տեղ ստեղծուելով նոր ասպարէզներ, օգտակարապէս գործ ծալով երկրին մեկնող ոյժերը։ Այս մասին մանրամասն ուսումնասիրութիւններ պիտի կ տարուին Արտաքին գործոց դաշտօնատան մէջ։

Կոլուխովսքի կոմսը իր ճառին մէջ մասնաւորապէս չեշտեց թէ Աւստրիա-Հունգարիա սերտ և անշահախնդիր բարեկամ մըն է Թուրքիոյ, որուն հետ զանազան համերաշխ և փոխադարձ շահեր ունի։

ՀԵՆՐԻԿ ՅՈՒՐՔՆ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ.— Վճռաբեկ ատեանին անդամ անուանուեցաւ Կ. Պոլսոյ վերաքննիչ ատեանին անդամ Իսմայիլ Հաքգը պէյ, որուն յաջորդեց Կ. Պոլսոյ նախնական դատարանին հարցաքննիչ դատաւոր-անդամ Շէֆիք պէյ։ Կ. Պոլսոյ նախնական դատարանին հարցաքննիչ դատաւոր-անդամ անուանուեցաւ Սիլիստրի նախնական դատարանին անդամ Ռէյուֆ պէյ, որուն յաջորդեց Կ. Պոլսոյ վերաքննիչ

Տ. ԽՈՍՐՈՎԻՈՒԴԻ ԵՎ ՈՐԴԻ
ԱՍԵՐԻԿԱՆՈՒ-ՌՈՒՍԱԿԱՆ
396, Սենթ Փոլոս Բուլ., 396
Տեսնել էջ 4-ում

ԳՈՂՈՎՈՒՐԴ Ի. ՍԱՐԳՍՅԱՆ
Ալեքսանդրապոլ
Ստանում է ամեն տեսակ գեղեցիկ գորգեր, գրասեղաններ, գրասենյակի կահեր, գրասենյակի գրիչներ, գրասենյակի գրասեղաններ, գրասենյակի գրասեղանի գրիչներ, գրասենյակի գրասեղանի գրիչներ, գրասենյակի գրասեղանի գրիչներ

ՍԻՐՈ ԴԷ ՌԷՖՈՐ ԻՈՏԷ
ԿԱԴՐՈՅ ԵՒ ԸՆԿ.
SIROP de RAIFORT IODÉ

Բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած՝ Սիւօ Անթիսքօրպիւթիքի և Մօտիւ ձկան իւղին տեղ՝ ուշագնութեան, տժգոյն ու ակարակազմ տղայոց մարմնի զարգացման դէջ. ինչպէս նաև վիրի գնդիկները հաստցնելու. և ախորժակը բանալու համար։

Փարիզ, 8. Վիվիէն փողոց և բոլոր դեղարանաց մէջ A.

ՏՈՊԷԼՕՌ
Ն. ԹԻՒԼԵԱՆ
ԲԱՐԵՆԿ-ՄԱՆԿԱԲԱՐՋ

Հաստատուած է Մարդիքէոյ, Սպէշ Ագամ, Արդարեան դեղարանին դէմը։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր (երեքշաբթի օրերը՝ կէս օրէն վերջ ձրի)։

Երկուշաբթի և ուրբաթ օրերը, ցորեկն եռաքը կը գտնուի Սամաթիա, իր նախկին բնակարանին քով։

Կը դարմանէ ամէն տեսակ հիւանդութիւններ և կը կատարէ վիրաբուժական գործողութիւններ, մեծ հմտութիւնամբ։ 13—15

ՆԷՎԱԶԻԼԻՆ

Ամ չորսի դանգատիք ՀԱՐԲՈՒՆՔ. Ֆրանսայի առաջնակարգ քիմիագէտներէն մին, յաջողած է գտնել այս յատուկ, ուռուցակազուրկ հիւանդութեան անմիջական դարմանը և մշակուած է զայն արուեստական բաղադրութեամբ՝ ՆԷՎԱԶԻԼԻՆ անուամբ։ Նէվազիլինի ազդեցութիւնը անմիջական է և գործածութեան եղանակը դիւրին, ամէնէն յատուկ ՀԱՐԲՈՒՆՔ ու ամէն կարգի գլխու խլուածքները անմիջապէս կը բժշկուին մէկ քանի դէպքերու մէջ։ Ցաւերէն է որ կարելի չեղաւ։ Ցաւերէն ազատելու համար՝ գլխու ցաւերու, թոքի և ընդհանուր գրգռութիւններու հիւանդութիւնները, թոքաբորբը, կրծաբորբը և մինչև իսկ թոքախտը, երկար տարի անխնամ թողուած հարբուխի առաջ կուգան։ Նէվազիլին ամէնէն սովորական հարբուխը վերնականապէս բուժելով, կանգնեցնելով մարդս սովորական հիւանդութիւններէ։

ՆԷՎԱԶԻԼԻՆԸ չքեղապէս պատրաստուած դեղ մըն է որ ՀԻՆԳ դրուշ գնով կը ծախուի հետեւեալ տեղերը։

Կ. Գալիա, Պահէճ Գարու Գասապեանի դեղի մթերանոցը. Մէրամէճեան դեղարանը, Մէրզիֆոն և Ղինոն դեղի մթերանոցները, Բերա Գանալի Անգլիական դեղարանը և Գիւշլանեանի Կ. Գալատայ, Բերայի և Ղալաթիոյ դեղարաններն և մարդասիրական ու գաւառներու մեծ դեղարաններուն ու մթերանոցներուն մէջ։ Իւրաքանչիւր անգամի համար մէկ դրամի հատիկի չափ առնելու է։ 12—30

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
Տ՞Ռ Մ. ԹԱՔԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺՔ
396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԹԻՐՔ 396
(Նախկին դրկնատան վերի յարկը, դէմ՝ Զէյտինիոյ դիմաց)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենատարբեր ցաւած ակառներն ի՛նչ ախտէն կը լլցնեն. յատկապէս և խոնաւ ջրոտանոց պայմանաւ։

Ներկայիս եղանակաւորը, ճայակաւոր, և գիմացկուն արհեստական ակառներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականի, գունի յատկութիւնի ըստ ասելի, ծանրութիւնի, և այլն պարտաւորութեան երաշխաւորեալ։

Բերանի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաև թշբընդուցիչ գեղերու և ամենակատարելագործեալ ատամներու միջոցաւ, առանց յանձնահանութիւնի։

Ց. Գ. Զմեռները կիրակի օրերն ալ, (Փէյ- ֆէ- դ) ինչպէս նաև ամեն օր, (Փէյ- ֆէ- դէյեր) հիւանդ կընդունի Բերայի գործատեղին։

Գաղթականներ կրնան գիմել իւրեանց բնակարանն, թիւ 1 Խէյնէնի խան։

COMPAGNIE ROSSIA ASSURANCES

ՌՕՍԻԱ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20 ի կայս. Իրատեով արտօնեալ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բէթերսպուրգ Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37
Ապահովագրութեանց հիւղեր ՀՐԴԵՀ.— ԿԵՁՆԹ.— ՈՒԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.— ԱՐԿԱԾՔ.

Երաշխաւորութեան գումար	121,765,338 ֆր
1898 ի հաւոյթք	34,775,462 »
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրութիւններուն վճարած է մօտ	164,172,000 »

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս Ա. ՀԻՒՐՄԻՋ
Ղ.-Բ.-Բ.-Բ.-Բ.-Բ. (ԱՐ. ԹԻԼԷ Մ.-.-.-.-.)
Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար ԹԷՈՖՕՐ ՐԷԲԷՆ

Իր անարատութեան գրաւական

ՇԱԲՕԹՕ

բէբէօնը մնալն է որ կը գործածուի Գ. Բաքթէաի, Գերլիկի, Վիէննայի և Բեռլրզուրգի ախտառնոյնն, բան և Ֆրանսայի ծովային նախարարութեան կողմէ։

ԱԶԴԱՀՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱՐԱԳ ՆԵՐԴՈՐՄՕՄ
ՇԱԲՕԹՕԻ ԳԻՆԻ
ԲԷՐՍԻՆԵԱՆ ԲԷՐԹՕՆՆ
VIN CHAPOTEAUT

Բէբէօնն, որ իրր ամենաբու սնունդ ծանօթ է, կոչի մասն մարդուութեան արդիւնքն է՝ բէբէնի և կամ նոյն իսկ սատանային միջոցաւ։ Այդ կերպով կը սնուցանեն հիւանդները, նոր ապրիծանները, ինչպէս նաև այն անձերն, որոյ ունին հիւծումէ առաջ եկած անարիւնութիւն, սնունդներէ նոզկանք, սնանգ, ջղաբորբ, թոքախտ, թոնչք, ուռեցք, յանէա, սատանչի ու լեռերի հիւանդութիւն՝ ասոյ երկիրներ բնակիչ յաճախ եկան։

ՇԱԲՕԹՕ, 8, Վիվիէն փողոց, Փարիզ, և բոլոր դեղարանաց մէջ։ A.

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ
ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.
Ամերիկեան Միջազգային Ընկ. Կենաց վրայ ապահովագրութեան
Մեծարեալ Միջազգային Ընկերութիւն
Աշխարհիս Ամենամեծ Ընկերութիւնն է

Ամերիկեան ապահովագրական ընկերութիւն կենաց

Աշխարհիս է՛ն հարուստ և է՛ն հզօրը

Տնօրէն Թուրքիոյ, ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Անանիատի խան

Ի դէպ մահու ապահովագրութիւն
Միայն 20 տարեվճարով
Մահուան պարագային տարեվճարը կը դադրի
(Vie 20 primes)

ՕՐԻՆԱԿ

Տարիք 35. գումար 100,000 Ֆրանք ի դէպ մահու վճարելի

Ուրիշ ընկերութեանց թարիֆի համաձայն տարեվճարն է	ֆր.	4140
Լա Նիւ-Եորք ընկերութեան » » »	»	3408
Տարեկան տարբերութիւն ի նպաստ Լա Նիւ-Եորքի	ֆր.	732
20 տարուան մէջ » » »	»	14640
100ին 5էն բաշխելու սոկոսով	»	25414

Այսինքն տալի fonl 6 տարեվճարի խնայողութիւն մը
Ի ՆՊԱՍ ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ։ 489

Կոստանդնուպոլսոյ Ընկերութեան բոլոր շահերը։ Եթէ մասնակից էք, և կամ ապահովեալ էք, խիստ շահեկան է ձեզի համար հանձնել Ընկերութեան մասնաւոր կարգադրութիւնները։ Օրինակի համար մանրամասն տեղեկութիւններ ուզեցէք իբրեւ հասարակաց գործ ապահովագրութեան վրայ որ հարիւրին չորս երաշխաւորեալ տոկոս ունի. նոյնպէս տարեվճարներու ետ աբերութեան ձեւով ապահովագրութեան վրայ, ի դէպ մահու որոշեալ ժամանակամիջոցի մէջ։ Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ֆ. Ու. ԼՈՒՅԻՍ ԵՒ ԸՆԿ.
Գալաթա-Գատուիրակ
Ա. ՋՈՒԼԱԲԵՆ

Վայվոտա փողոց Վիթալիս խան Պոլիս

ՀԻՆ ԳԻՆԻ եռասնամեայ տարուան, բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած նոր ապաքինութեանց և անարիւնութիւնն ունեցողներու։ Դիմել Օրթաիգաղ հանգուցեալ մուխթար Ցակոբ աղայի տունը։

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ
Վեհափառ Սուլթանին Կայսերական Իրատով
Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ. 1892 թուականը
Ս. ԷՖԷՐ 1310)
Գործակալ, Ղալաթիոյ մէջ Գ. Ալպէր Սիմոնս
Ցակոբեան խան Վայվոտա փողոց թիւ 67

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Հրդեհի, արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին կա Ուիմ Եէնի խան, Գարաքէօյ Ղալաթիա

Գործակալ, Պոլսոյ կողմը Օսմ. Գանգայի մասնաճիւղը Եէնի ճամի հանդիպակը փողոց, Օսմ. Նամակատան դէմը

Դեր-գործակալ Պոլսոյ կողմը Գ. Ի. Զասօխ
Մարքուճճիլար, Զարրլը խան, թիւ 21 194

ՇՈՓԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՒՍԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.
ՍՊԱՍՈՒԱԾ ՇՈՓԵՆԱՒԵՐ
Դեկտ. 5ին Սիրմասի, Մարսիլիայէն։
» 11ին Ժորժի, Անատոլիի եզերքէն։
ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ
Դեկտ. 6ին Սիրմասի, Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում և Նովորոսիսկ։
» 12ին Ժորժի, Անգլերիէն։
Գարամանի, դէպի դէպի Մարսէյլ։
Տոմսեր ուղղակի Բարիզի համար.
Առաջին կարգի 245 Ֆրանք. 2.կարգի 175 Ֆրանք. Տեղեկութեանց համար, դիմել Գործակալին Թոփ Հանէ Գարափին վրայ։ Թ. ՌԸՊՈՒԼ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ՀՐԱՒԷՐԻՆ ԿԱՐԴԱ ՇՈՓԵՆԱՒԵՐ
Ընդհ. Հալլ, Ս. Գաստ. և Օսթրոյի

Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս
Ալպանս	1069	Գոմ	1497	Գոզ	1011	Մայմ	724	Ռոզարիո	188
Ամէրիկա	3807	Գոնկո	2906	Գրոնոս	1695	Մարէնկո	2273	Սարգէ	1113
Անտիլլս	1541	Գորսս	895	Լիզբ	775	Մարգարիտ	3709	Տիբէթ	1735
Արբանգա	2877	Տինս	4811	Լիսաբոնկս	1581	Մերրատս	3557	Միլվիս	1193
Գասանս	1832	Տոմինս	987	Լինտաս	3720	Միլս	1057	Սբէրս	1200
Գորտրին	1264	Տուրս	2368	Լորատիս	3600	Մոնդէվէլլս	1735	Թասս	1328
Գրանգ	1076	Տրատս	1713	Լուսիէր	596	Մուրիլս	2419	Թ. Ալիսդ	1846
Գրէնս	841	Տինամս	604	Խանգ	2254	Նէրս	1088	Բարս	3827
Գրէֆֆալլ	4431	Իարս	2454	Հոսանս	5540	Օհիս	4400	Բօլէտս	1470
Դէլլս	1671	Իլսոբատս	1520	Գրէնս	1080	Ոնեարիս	4066	Բորրիսս	487
Դալլբաս	1387	Իրատս	1481	Գէլս	1052	Օրլանս	1535	Ուլպինս	3439
Դամէս	1244	Գիս	954	Գոլրին	2807	Բալէրմս	1687	Վասս	1914
Դաս	1094	Գինլանս	1838	Գոլնս	1700	Բոյս	510	Զոյս	1289
Զիրանս	3723	Լամինկս	849	Լէս	1068	Բիալիս	2231	Զոլիանս	2896
Միսէրս	1884	Լրանլիրս	4582	Լէբանս	2272	Ռիս	1658	Եէս	1850
Գլոս	2597	Գանլէս	3060	Լիվերս	1643	Բոլս	1613	Ջէս	1200
Գոլորատս	4235	Գիրանս	1248	Լորենցս	3191	Ռոմէս	1789		

Մուրիլլս շոգենաւը, նաւապետ Ճօնսըն, ընդհանուր վաճառքով Հալլէն հոս հասած, պարտած և Օսմանս ուղեւորած է։

Գինլս շոգենաւը, նաւապետ Ճօնսըն, ընդհանուր վաճառքով Հալլէն մեկնած է ամսոյս 29էն և դեկտ. 18էն (Ն. Տ.) հոս կը սպասուի։

Դիմել առ գործակատար Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՆԴ ՐԻՋՍ
Թ. 17—18. Քեւշկիւճ Մեհմէտ խան. Գալաթա

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ
ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՒՑՑ ՍԿԻՏՍԱՐԻ ՇՈՓԵՆԱՒԵՐՈՒ ԵՐԹԵԻԵԿՈՒԹԵԱՆ

Սկիտարէն Կամուրջ	Կամուրջէն Սկիտար	Սկիտարէն Գէրիկեաշ	Գէրիկեաշէն Սկիտար
Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.
— —	— —		
— —	— —		
— —	— —	— —	— —
— —	— —	— —	— —
— —	— —	— —	— —
2 —	2 50	1 50	2 —
2 45	3 25 Ռուսկ. Գուզկ.	2 35	2 45 Գուզկ.
3 30	3 50	3 50	4 —
4 —	4 30 Ռուսկ. Գուզկ.	5 —	5 10
4 40	5 30	5 45	6 27
5 20	6 15 Գէրիկեաշ	6 30	7 —
5 45 Գէրիկեաշ	6 50 »	7 15	7 50
6 30 »	7 40 »	8 20	8 35
7 15 »	8 25	8 50	9 —
8 —	9 —	10 — Գաղթ. Գէրկ.	10 15
8 45 Գէրիկեաշ	9 40	10 40 » »	10 50
9 30	10 10 Գուզկ.	11 40	11 50
10 10 Գէրկ. Գաղթ.	10 40 »	12 5	12 10
10 30 Գուզկեմուրք	11 —		
10 55 »	11 35 Գուզկ.		
11 15	11 45		
12 —	12 5		

COMP RUSSE
NAVIGATION A VAPEUR ET DF COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈՓԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Դ. 23 5 Օսէյա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Դ. 24 6 Իզմիր, Բիրէ, Ազիրանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։ (Ճանապարհի, լով Ազիրանդրիա, Բորտ-Սաիտ, Սուֆա, Գէրսա և Գէրսա)։
Ե. 25 7 Օսէյա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Ե. 25 7 Ինեպոլու, Սինոպ, Սամսուն, Օռտու, Կիրասան, Տրապիզոն, Օրիզ եւ Պաթում ժամը 1ին յետ միջօրէի։
Ո.-Գ. 26 8 Օսէյա ժամը 4ին յետ միջօրէի։ 38

ՖՐԵՏ. ԼԷՅԼԱՆԴ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈՓԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Ամերիկայ և Արեւելեան Միջերկրական ընկերութիւն

Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս
Վիրգինիան	10500	Գալիան	3500
Ամէրիկան	10500	Էմիլիան	3500
Ֆէսդրիան	10500	Ադրիանոս	3000
Լանգտոնդրիան	9000	Ամէրիան	2500
Գիլատէլֆիա 9000 Լուսիան 3500
Գոլոմպիան 8000 Ամէրիան 2500
Ճորճիան 8000 Անտալուզիան 2500
Գասդոնիան 8000 Ալգէրիան 2000
Ֆիրմինիան 8000 Լէսպիան 2000
Գալէրիան 3700 Մինեռ 900
Վալսնիան 3700 Օրորգ 800
Գլասգոնիան 3700 Լիսպան 800
Գանիան 3500

Ապրանքի տէրերն կը խնդրուի իրեն, ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ նաեւ ինքով մաքսատուն հանելու համար իրենց հրահանգը տրկել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՍՈՆԴԷ
Գիւլիւք Մեկլեթ խան
Գալաթա

Արտասաներ ՋԱՐԵՀ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

«ԱՐԵՒԵԼԳ»Ի ԹԻՐԹՈՆԸ (85)

ՍԻՄՕՆ ԶՈՒԿԷ
ՄԱՆՏՐԷՆԻ ԺԱՌԱՆԳՈՐԴԸ

Գ. ՄԱ

ԺԹ
ԳԵՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ ՄԸ

Ապահովաբար իրաւունք չտա հանելի դեմք մը չունէր։ բայց Եւրոպայի է՛ն նշանաւոր մարդոցմէն մէկը կը համարուէր։

Իշխանը մարդկանցմէն համարումէն զմայլուած, չատ հոգատար կ'երևնար Եվֆրոսին մասին որ դատ թոյլ կէս, ցաւագին դիմադրութիւնի մը կ'ենթարկուի։ բան մը որ ուշագրաւ է այն դասակարգին մէջ որուն կը պատկանէր Եվֆրոս որ Նաղմուտ կը սիրուեր։

Իշխանը Քէն ձիւ մը տգեղ էր։ բայց չատ ալ մեծագոյն։ Միւս կողմէ չատ լաւ վարուելի գիրքը ամէնուն հետ և կրնար անհագիտ կենցաղակիր մը համարուիլ։

Պարզ պիտի ասէր։

Մինչդեռ տիկին որ Նաղմատ Բաղուսանի՝ իշխանին հետ խօսակցութեան բռնուած էր ու Գ. ազգնակիներուն ալ Գ. Բ.-ի հետ զատազանական խնդիրներու վրայ կը միմանային, «Օրլեի իշխանուհին բռնեց Եվֆրոսի ձեռքէն և զայն տարաս ապրիկ սենեակի մը մէջ։ որ գլխաւոր դրահին կիսը կը գտնուէր։

Արդէն երկար տենչ ի վեր իշխանուհին մեծապէս կը շահագրգռուէր Եվֆրոսով։ Հարցնելով լուրեր կը խնդրէր իր մասին և անհանգիստ կ'ըլլար երբ մէկու կ'ուղարկեցնէր իրեն թէ օրիորդ. որ Նաղմատ կը շարունակէր մերամոռնոտ վիճակի մը մէջ մնալ։

Այս պատճառաւ Եվֆրոս չդարմացաւ երբ իշխանուհին առանց ո՛և է յառաջաբան հարցուց իրեն.

— Ի՞նչ ունիս, սիրելի աղջիկս։

— Ե՞ս տիկին։

— Այո՛, դուք։... Գիտեմ որ ձեր մասնաւոր տեղութիւնը չատ պիտի կը պատնեշէ ձեր հոգն ու մտքը։ Ձե՛ք ուզեր ինձի յայտնել ասոր պատճառը։

— Բայց ես... Ներեցէք տիկի՛ն։...

— Բայց իմ հետս խօսելէ՛ք այնպէս որչափ անվախութեամբ պիտի խօսիք մեր մէջ հետս։ Կը ժպտի՞ք։... Թերևս չատ երիտասարդ կը գտնէք զիս։ մայր մը ըլլալու համար։ բայց ինչ որ է, նկատեցէք թէ ձեր մեծ քոյրն եմ և ինձի փոխանցեցէք ձեր գաղտնիքները։... Պիտանի ունիք։ անհանգիստ չե՞ս։

Եվֆրոս արդէն քանի քանի անգամներ սիրտը մէկուն բանալու պէտքը զգացած էր։ բայց իր տանը մէջ չուներ մէկը որուն հետ խօսակցէր զինքը խոսոզող խնդիրներուն վրայ։ Մայրը չատ հեռաքշրջուրդի չէր ձեռնէր ու հայրն ալ բնաւ մտադրութիւն ունենալ չէր երեւար առանց բան մը ընելու։

Այս պատճառաւ որոնց ամրոցիմին սիրտը բանալ տ՝Օրլեի իշխանուհիին դէր չատ բարուցական կը գտնէր։

— Այո՛ տիկին, պատասխանեց, վիշտ մը ունիմ։

— Ինչո՞ւ ինծի չէիք յայտներ։... Մի՛ լաք... կը գուշակեմ թէ ինչ է ձեր վիշտը, ձեր ազգականը։ Ծա՛ք որ հաճելի՞ նեանկ չէ՞...։

— Ա՜հ, տիկին։

— Մի՛ կարմրիք, բան մը չկայ։ Ձեր նշանածն էր, և հիմա զձեզ կը լքէ։... և կամ լքած ըլլալ կ'ներեսայ։

— Այո՛, տիկին։

— Մտիկ ըրէ՛ զուսակս, երկար ատեն չենք կրնար հոս մնալ։ գէշ ազդեցութիւնը կրնայ ընել մեր բարկայութիւնը։ Եւտ կը շահագրգռուիմ ձեզմով, ինչպէս որ գիտեք արդէն։ որովհետև կը սիրեմ ձեզ։ Գիտէ՞ք որ ձեզի խորհուրդ մը տամ։

— Խնդրեմ, տիկին։

— Գ. տը Հաֆլի նախանձը շարժեցէք։ Եվֆրոսի ժպտեցաւ։

— Ուրեմն հակոյ՞ զիս, բաւ իշխանուհի անոր ձեռքէն բռնելով։

— Տիկին, պատասխանեց Եվֆրոս, թերևս այս իրիկուն նախանձեցաւ։

— Իրա՞ւ։

— Այո՛ Բակուանոյի իշխանը՝ որ իմ ձեռքս կը խնդրէ։ երկար ատեն բոլոր մեռնիս։

— Սիրելիս, ասիկա չի բաւեր, կարծեմ կը վախնամ որ ծաքը փախցնես ձեռքէդ։

— Մե՛ հ, այս տիկին։

— Ուրեմն պէտք է զինքը ալ աւելի նախանձոտ ընել։ ինքը լաւ գիտէ որ դուք երբեք չէք կրնար սիրահարիլ Բակուանոյի իշխանին պէս ոգեղ մարդու մը։ Պէտք է ասել սիրուն երիտասարդի մը սիրահարած ձեւացնէք ինքզինքնիդ։ ան ատեն է որ վերջին ծայր նախանձի պիտի ակնի։

Իշխանուհին այսպէս խօսելու համար իր հաշիւները ունէր։

Ուխտած էր վրէժ լուծել տիկին որ նաղմատէն որ հաւաքման մը մէջ իր համար ծագումը երեսան հանած էր, ընելով թէ հոր միլիոնատիրոջ շնորհիւ է որ կրցած է իշխանուհիի տիտղոսին տիրանալ։

Հաճոյ դիրքի տեր բոլոր այն կիներ որոնք ազնուական մը հետ կամուսնանան, թաւ ներել չեն գիտեր ասանկ պարտգաներու մէջ։

Այս պատճառաւ տ՝Օրլեի իշխանուհին որուն խոկոյն ականջը հասուցած էին մարքիզուհի տը Նաղմատի այդ ակարկուտիւնը, ուզած էր պատժել զայն իր ազկան՝ Եվֆրոսի միջոցաւ։

Ինչը ոյնպէս պիտի ըներ որ կարենար Եվֆրոսի համբաւը արտել։

Բոլոր ասոնցմով անշուշտ կը հասկցուի թէ ինչո՞ւ համար իշխանուհին Եվֆրոսը համոզել կը ջանար։

— Սիրուն երիտասարդ մը, բաւ Եվֆրոս կարմրելով։

— Այո՛, սիրելիս, սիրուն երիտասարդ մը, հոգ չէ թէ գէշ համբաւ մը ունենայ։ Օրինակի համար, չէ՞ք ճանչեր Մօրիս տը Սէն-Ժօռ կոմսը։

— Անունով միայն, տիկին. քանի մը անգամ ալ զինքը տեսած եմ այլ և այլ հանդէսներ միջոցին։

— Ինչպէ՞ս կը գտնէք զայն։

— Սիրուն երիտասարդ մը է։

— Նոյն իսկ գրաւիչ, անանկ չէ՞։

— Այո՛... նոյն իսկ գրաւիչ։

— Զայն ձեր հօրը պիտի ներկայացնեմ. այս իրիկուն անոր հետ կը պարեցէ։ Գ. տը Հաֆլի պիտի զգայ այն փոփոխութիւնը որուն ենթարկուած պիտի ձեռացնէք ինքզինքդիդ։ պիտի կապտի։ ու վերջին կը տեսնէք թէ ինչ պիտի ըլլայ հետեւանքը։

Եվֆրոս բաւ այս տեսակ խօսակցութիւններ չէր լսած։

Իշխանուհիին խօսքերը մասնաւոր խրո